

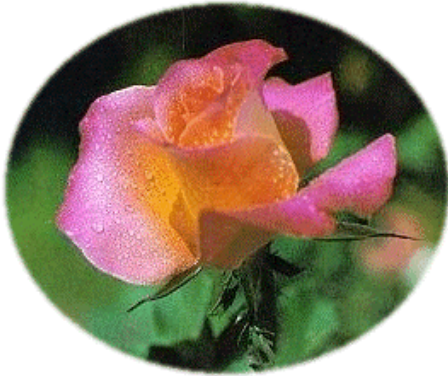
การปลูกกุหลาบ

เรียบเรียง บุญภาพ สีนสอน กองส่งเสริมพืชสวน
จัดทำ อัญชลี พัดมีเทศ กองเกษตรสัมพันธ์

- คำนำ
- พันธุ์
- การเตรียมดินและการปลูก
- การขยายพันธุ์
- การให้น้ำกุหลาบ
- การใส่ปุ๋ย
- การป้องกันกำจัดวัชพืชในแปลงปลูก
- การคลุมดินแปลงปลูก
- การตัดแต่งกิ่ง
- การตัดดอกกุหลาบ
- โรคและแมลงศัตรูกุหลาบ
- หนอนและแมลงชนิดต่าง ๆ
- สรุป
- เอกสารอ้างอิง

คำนำ

กุหลาบ เป็นไม้ดอกที่มีความสวยงามยากที่จะหาดอกไม้ชนิดอื่นมาเปรียบเทียบ ได้จนกระทั่งมีผู้ให้ฉายาว่า**“ราชินีแห่งดอกไม้”** ดังนั้นกุหลาบจึงเป็นดอกไม้ที่ นิยมปลูกและใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งใน และต่างประเทศ นอกจากนี้กุหลาบยังมีคุณสมบัติที่ดีเด่นอีกหลายประการ สามารถใช้ประโยชน์ได้กว้างขวาง เช่น ใช้ เป็นไม้กระถาง ไม้ตัดดอก ตกแต่งสถานที่ ตลอดจนใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับทำเป็น น้ำมันหอมระเหยและดอกไม้แห้ง ในการปลูกเป็นการค้าก็ยังได้เปรียบดอกไม้อื่น หลายชนิดเป็นต้นว่า

สามารถควบคุมการออกดอกได้ง่ายซึ่งทำให้กำหนดการออกดอก ให้ตรงกับเทศกาลทำให้สามารถจำหน่ายได้ราคาดี และเนื่องจากกุหลาบเป็นดอกไม้ ที่นิยมของคนทั่วไป ดังนั้น จึงสามารถหาตลาดจำหน่ายได้ง่ายกว่าดอกไม้อื่น ๆ นอกจากนี้กุหลาบที่ปลูกในประเทศไทยยังเจริญเติบโตได้ดีในฤดูหนาวซึ่งต่างกับ ประเทศในแถบยุโรปที่ต้องการหลาบมาก การจะปลูกกุหลาบในฤดูหนาวต้อง ปลูกในเรือนกระจก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง จึงส่งผลให้ดอกกุหลาบมีราคาแพง ดังนั้น ประเทศที่ปลูกกุหลาบได้ดีในฤดูหนาวจึงสามารถตัดดอกส่งไปขายในตลาดต่างประเทศได้ราคาดี

พันธุ์

กุหลาบที่ปลูกในประเทศไทยปัจจุบันนี้มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ซึ่งถ้าแบ่งออกโดยสังเขป จะได้ดังนี้

1. กุหลาบตัดดอกหรือไฮบริดที (Hybrid Tea หรือ HT) ปกติมักออกดอกเป็นดอกเดี่ยว มีขนาดโต กลีบดอกซ้อน พุ่มต้นตั้งตรงสูงประมาณ 1-2 เมตร กุหลาบที่มีขายทั่วไป ตามท้องตลาดขณะนี้มักจะเป็นกุหลาบประเภทนี้ อย่างไรก็ตาม พันธุ์ไฮบริดที นั้นมิได้ใช้ปลูกเป็นไม้ตัดดอกได้ดีทุกพันธุ์ ดังนั้น จำเป็นต้องคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมสำหรับแต่ละท้องที่ ลักษณะที่เหมาะสมสำหรับจะใช้ เป็นพันธุ์สำหรับตัดดอก คือ

1. แข็งแรง ต้านโรค เลี้ยงง่ายและเจริญเติบโตได้ดี
2. ออกดอกสม่ำเสมอไม่โทรมไวเมื่อถูกตัดดอกไปมาก
3. ทนต่อโรคและแมลงได้ดีพอสมควร
4. ลำต้นตั้งตรง ซึ่งจะทำให้ปลูกได้ชิดกันเป็นการประหยัดเนื้อที่
5. ให้กิ่งก้านยาวตรง มีหนามน้อย ใบงามสมดุลกับกิ่ง
6. พอร์มดอกดี ทรงดอกยาวแบบแจกันหรือปลายกลีบดอกแหลม
7. กลีบดอกไม้ซ้อนหนาเกินไปจนดอกบานไม่ออก
8. กลีบดอกหนา ทนต่อการบรรจุหีบห่อและขนส่ง

9. ดอกมีสีสดดูตาและไม่เปลี่ยนสีเมื่อดอกโรย

10. ไม่เหี่ยวเฉาง่ายหลังจากตัดแล้ว

11. ดอกมีกลิ่นหอม (ถ้าเป็นไปได้)

พันธุ์เรดมาสเตอร์พีช

พันธุ์แกรนด์มาสเตอร์พีช

พันธุ์นิวเดย์

พันธุ์มิสฮอลโลอเมริกันบิวตี้

ปัจจุบันกุหลาบที่นิยมปลูกเป็นไม้ตัดดอกในประเทศไทย มีอยู่มากมายหลายพันธุ์ แต่พันธุ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำให้ปลูก มีดังนี้

- **พันธุ์ดอกสีแดง** ได้แก่ พันธุ์บราโว. เรดมาสเตอร์พีช, คริสเตียนดอว์, โอลิมเปียด, นอริค้า, แกรนด์มาสเตอร์พีช, ปาปามิลแลนด์, เวก้า

- **พันธุ์ดอกสีเหลือง** ได้แก่ พันธุ์คิงส์แรนซัม, ซันคิงส์, เฮลมุดสมิทท์, นิวเดย์ โอรีโกลด์ และเมลิลอน

- **พันธุ์ดอกสีส้ม** ได้แก่ พันธุ์ซันดาวนเนอร์, แซนดรา, ซุปเปอร์สตาร์หรือทรอปิคานา

- **พันธุ์ดอกสีชมพู** ได้แก่ พันธุ์มิสฮอลโลอเมริกาบิวตี้ หรือมาเรีย, คาสลาส, ไอเฟลทาวเวอร์, สวาทมอร์, เฟรนด์ชิพ, เพอร์ฟิวมดีไลท์, จูว์แซล, เฟิร์สทีไพร์ซ, อควาเรียส, ซุซซานแฮมเชียร์

- **พันธุ์ดอกสีขาว** ได้แก่ พันธุ์ไวท์คริสต์มาส เอทีนา

- **พันธุ์ดอกสีอื่น ๆ** ได้แก่ พันธุ์แยงกี้ดูเดิ้ล, ดับเบิลดีไลท์, เบลแอนจ์

นอกจากนี้ยังมีกุหลาบสำหรับตัดดอกร้อยพวงมาลัย เช่น กุหลาบพันธุ์ฟูซิเลียร์ ซึ่งมีดอกสีส้ม

พันธุ์เพอร์ฟิวมดีไลท์

2. กุหลาบพวง หรือ ฟลอริบันด้า (Foribunda หรือ F.) กุหลาบพวงมีความแข็งแรงทนทานกว่ากุหลาบตัดดอก ออกดอกดกแต่ดอกไม่ใหญ่เท่ากับกุหลาบตัดดอกแต่มีครบทุกสี และออกดอกเป็นช่อที่ละหลาย ๆ ดอก จึงนิยมเรียกว่ากุหลาบพวง และมักบานพร้อมกัน ดอกมีขนาดเล็ก พุ่มต้นตั้งตรงสูง ประมาณครึ่งเมตรถึง 1 เมตร เหมาะสมที่จะปลูกในแปลงประดับและในกระถางเช่น พันธุ์ฟูซิเลียร์, พันธุ์แองเจิลเฟส

3. ประเภทแกรนด์ฟลอร่า (Grandiflora หรือ Gr.) กุหลาบประเภทนี้เป็นกุหลาบลูกผสมระหว่างกุหลาบตัดดอก และกุหลาบพวง มีลักษณะเป็นดอกเดี่ยว แต่ดอกเล็กกว่ากุหลาบตัดดอก มีก้านยาว ต้นโต สูง และแข็งแรง เช่น พันธุ์คาเมลิอท์, พันธุ์คาเสทไนท์

4. กุหลาบ หรือ มินิเอเจอร์ (Miniature หรือ Min.) เป็นกุหลาบที่มีขนาดพุ่มต้นเล็ก สูง 1-2 ฟุต ออกดอกเป็นพวงและดอกมีขนาดเล็ก นิยมปลูกประดับแปลง และใช้เป็นไม้กระถาง เช่น พันธุ์เบบี้ มาสเคอร์ เทรด

5. กุหลาบเลื้อย หรือ ไคลมเบอร์ (Climber หรือ Cl.) กุหลาบชนิดนี้ลำต้นสูงตรง นำไปเลื้อยพันกับสิ่งต่าง ๆ ได้ดอกมีทั้งเป็นดอกขนาดใหญ่ และดอกเป็นพวง เช่น พันธุ์ดอนจอน, พันธุ์ค็อกเทล

6. ประเภทโพลีแอนทา (Polyantha หรือ Pol.) เป็นกุหลาบลูกผสมระหว่างพันธุ์โรซ่า มัลติฟลอร่า กับ โรซ่า ไชเนนซิสมีขนาดพุ่มต้นเตี้ย แข็งแรงและทนทานมาก ออกดอกเป็นพวงคล้ายกุหลาบพวง ลักษณะดอกและต้นคล้ายกุหลาบหนูแต่จะแตกต่างกับกุหลาบหนูตรงที่กุหลาบโพลีแอนทาจะมีหูใบที่มีลักษณะของพันธุ์โรซ่า มัลติฟลอร่า กุหลาบประเภทนี้ เช่น พันธุ์วายวอน ราเบีย

7. ประเภทแรมเบลอร์ (Rambler หรือ R) มีลำต้นยาวและอ่อนโค้งออกดอกเป็นพวง และดอกมีขนาดเล็ก เช่น พันธุ์ไดโรที เพอร์กิน

8. กุหลาบพุ่ม หรือซรับโรส (Shrub หรือ S.) ได้แก่กุหลาบพันธุ์ป่าหรือลูกผสมของพันธุ์ป่า ซึ่งมีทรงต้นเป็นพุ่ม ออกดอกเป็นช่อ ดอกมีขนาดเล็กส่วนมากมีกลิ่นฉุนเดี่ยว เช่น พันธุ์โรซ่า นิติด้า, โรซ่า มัลติฟลอร่า, โรซ่า รูโกซ่า

การเตรียมดินและการปลูก

ถึงแม้กุหลาบจะปลูกได้ในดินเกือบทุกชนิด แต่ดินที่ต่างกันก็ย่อมทำให้ การเจริญเติบโตแตกต่างกันออกไป ดังนั้นก่อนปลูกควรเตรียมดินดังนี้

ในภาคกลางซึ่งมีสภาพดินค่อนข้างเหนียว และค่อนข้างเป็นกรดจัด ระดับน้ำใต้ดินสูง เกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบจะนิยมปลูกแบบร่องสวน ซึ่งมีคูน้ำคั่นกลาง โดยเริ่มเตรียมดินในฤดูแล้ง คือ จะต้องพรวนดินและตากดินให้แห้งเพื่อกำจัดวัชพืช ก่อนในขณะที่ยากดินนี้อาจโรยปูนขาวลงไปด้วยก็ได้ เมื่อดินแห้งดีแล้วจึงกลับหน้าดิน และซักดินในแต่ละแปลงให้มีขอบสูง ตรงกลางเป็นแอ่งเล็กน้อย ขนาด ของแปลงกว้างและยาวตามพื้นที่เดิมที่เคยปลูกผักมาแล้ว การวางระยะห่างของ ต้นที่จะปลูกอาจใช้ระยะ 50 x 50 เซนติเมตร จำนวนแถวในแต่ละแปลงไม่ควร เกิน 3 แถว เพื่อความสะดวกในการตัดดอกและตัดแต่งกิ่งตรงแถวกลาง สำหรับในภาคอื่นที่มีสภาพดินค่อนข้างร่วนหรือดินร่วนปนทราย อาจ ปลูกแบบเจาะหลุมปลูกหรือแยกแปลงปลูกก็ได้ โดยวัดขนาดแปลงปลูกกว้าง 1 .20 เมตร เว้นทางเดิน 1 เมตร ความยาวของแปลงปลูกตามขนาดของพื้นที่ และใช้ ระยะปลูก 60 x60 เซนติเมตร ซึ่งจะได้จำนวนต้นประมาณ 2,000 ต้นต่อไร่ (หรือ ทำแปลงปลูกกว้าง 1 เมตร เว้นทางเดิน 1 เมตร และใช้ระยะปลูก 50 x 50 เซนติเมตร สำหรับพันธุ์กุหลาบที่ขนาดของทรงพุ่มไม่แผ่กว้างมากนัก) ก่อนปลูก ควรหว่านปูนขาวและไถพรวนตากดินไว้ให้แห้ง

กุหลาบสามารถปลูกได้ในดินที่เป็นกรดหรือด่าง แต่เจริญได้ดีในดิน ที่ค่อนข้างเป็นกรดเล็กน้อย คือมี pH ประมาณ 4.5-6.5 ถ้าดินเป็นกรดมากให้เติม ปูนขาว 60-100 กิโลกรัมต่อ 100 ตารางวา แต่ถ้า

ดินเป็นต่างก็ใส่กำมะถันผง 20-50 กิโลกรัมต่อ 100 ตารางวา เมื่อเตรียมแปลงปลูกเรียบร้อยแล้ว ให้ขุดหลุม ปลูกกว้างและลึก 30 x 30 เซนติเมตร (ถ้าเตรียมหลุมปลูกกว้างและลึกกว่านี้ จะ เป็นการดียิ่งขึ้น) จากนั้นก็จะใส่ปุ๋ยคอก เช่น ชี้เปิด ชี้ไก่ ชี้วัว ฯลฯ ประมาณหลุมละ 1 บุงก็ ใส่ปุ๋ยซุบเปอร์ฟอสเฟต หรือกระดูกป่น เป็นปุ๋ยรองกันหลุม ๆ ละ 1 กำมือ คลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วจึงนำกิ่งพันธุ์กุหลาบซึ่งอาจจะเป็นกิ่งตอนหรือต้นติดตา ลงไปปลูก กลบดินที่โคนต้นให้กระชับและรดน้ำให้ชุ่ม

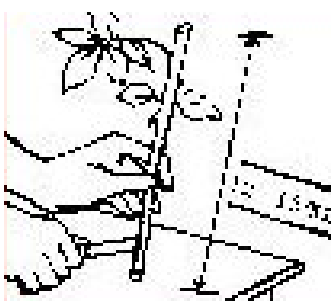
กิ่งพันธุ์ที่นิยมนำมาปลูกเพื่อตัดดอกเป็นการค้าในปัจจุบัน ได้แก่ กิ่งตัดชำ และกิ่งตอนจะมีเกษตรกรบางรายที่ปลูกโดยใช้ต้นติดตา แต่มีน้อยราย

การขยายพันธุ์

การขยายพันธุ์กุหลาบที่นิยมใช้มี 3 วิธี คือ

1. การตัดชำ

วิธีการตัดชำที่นิยมทำอยู่ทั่วไป คือ เลือกกิ่งกุหลาบที่ไม่แก่และไม่อ่อน จนเกินไปนำมาตัดเป็นท่อนประมาณ 12-15 เซนติเมตร หรือ 1 คีบ รอยตัดต้อง อยู่ใต้ข้อพอดีแล้วตัดใบตรงโคนกิ่งออก จากนั้นเจียนโคนกิ่ง แล้วจุ่มโคนกิ่งตัดชำนี้ ในฮอร์โมนเร่งราก เช่น เซอราดิกส์ เบอร์ 2 (เพื่อช่วยเร่งให้ออกรากเร็วขึ้น) แล้วฝังให้แห้งนำไปปักชำในแปลงพ่นหมอกกลางแจ้ง ถ้าไม่มีแปลงพ่นหมอกก็ใช้เครื่องพ่นน้ำรดสนามหญ้าก็ได้แล้วให้น้ำเป็นระยะๆ ตามความจำเป็นโดยมีหลักว่าอย่าให้ใบกุหลาบแห้ง กิ่งกุหลาบจะออกรากใน 12-15 วัน แล้วแต่พันธุ์ การชำกิ่งนี้ นิยมทำกันมากในปัจจุบันเพราะได้จำนวนต้นมากในระยะเวลาสั้น เสียค่าใช้จ่ายน้อย แต่กิ่งชำนี้เมื่อนำไปปลูกต้นจะโทรมเร็วภายใน 3- 4 ปี ซึ่งกุหลาบพันธุ์สีเหลือง และสีชาวมักจะออกรากยาก

ตัดกิ่งกุหลาบเป็นท่อนประมาณ 12-15 ซม.

เจียนโคนกิ่งทิ้ง

จุ่มโคนกิ่งตัดชำในฮอร์โมนเร่งราก

2. การตอน

กิ่งที่ใช้ตอนมักมาจากกิ่งที่มีสภาพแตกต่างกันทั้งกิ่งอ่อนและกิ่งแก่ คละกันไปทำให้การเจริญเติบโตของต้นกุหลาบหลังลงแปลงปลูกในแปลงไม่สม่ำเสมอ ซึ่งการตอนนี้จะใช้เวลาในการเกิดราก นานประมาณ 4-7 สัปดาห์ ทั้งนี้แล้วแต่พันธุ์ที่จะใช้ตอน

3. การติดตา

วิธีการทำต้นกุหลาบติดตานี้ค่อนข้างยุ่งยากและต้องใช้เวลาในการทำ นานกว่า 2 วิธีแรก คือ ตั้งแต่

เริ่มตัดชำต้นตอป่าจนถึงพันธุ์ดีที่นำไปติดนั้นออก ดอกแรกจะใช้เวลาประมาณ 5-6 เดือน โดยในขั้นแรกจะต้องตัดชำต้นตอป่า (ของกุหลาบป่า) ให้ออกราก และเลี้ยงต้นตอป่านั้นให้แตกยอดใหม่ยาวเกิน 1 ฟุตขึ้นไป ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 3 เดือน (หลังตัดชำและออกราก) จากนั้นจึงนำตาพันธุ์ที่ต้องการไปติดตาที่บริเวณโคนของต้นตอป่า การติดตานี้จะต้องอาศัยฝีมือและความชำนาญพอสมควร โดยจะใช้วิธีการติดตาแบบใดก็ได้ เช่น แบบตัวที เป็นต้น

วิธีติดตา

วิธีติดตากุหลาบที่ได้ผลดีคือการติดตาแบบที่เรียกว่ารูปตัวที หรือแบบโล่ มีวิธีทำดังนี้ คือ

1. เลือกบริเวณที่จะติดตา ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะพยายามติดตาให้ต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ คือ ประมาณไม่เกิน 3 นิ้ว นับจากผิวดินแล้วใช้กรรไกรหรือมีดตัดหนามตรงบริเวณที่จะติดตาออกโดยรอบกิ่ง
2. ใช้ปลายมีดกรีดที่เปลือกเป็นรูปตัวที แล้วแยกเปลือกตรงรอยกรีด ด้านบนให้เปิดออกเล็กน้อย
3. ฉีกเอาเปลือกเป็นรูปโล่ ให้ได้แผ่นตาวาวประมาณ 1 นิ้ว และให้แผ่นตานั้น มีเนื้อไม้ติดมาด้วยเพียงบางๆ ไม่ต้องแกะเนื้อไม้ติดมามาก ให้ลอกเนื้อไม้ออกอย่างระมัดระวังอย่าให้แผ่นตาโค้งงอหรือบอบช้ำ
4. นำแผ่นตาไปเสียบลงที่รอยกรีดของต้นตออย่างระมัดระวังอย่าให้แผ่นตาช้ำ โดยใช้มือซ้ายจับแผ่นตา (ตรงก้านใบ) ค่อยๆ กดลงไปขณะเดียวกันมือขวา ก็ค่อยเปิดเปลือกช่วยแล้วพันด้วยพลาสติก เพื่อให้ตาเจริญเติบโตเร็วขึ้น ควรปล่อยให้กิ่งใหม่เจริญเติบโตจนกระทั่ง กิ่งใหม่ยาวพอสมควรแล้ว จึงตัดต้นตอที่อยู่เหนือกิ่งใหม่ออกทั้งหมด สำหรับพลาสติกที่ติดตาอยู่นั้นอาจจะปล่อยให้แห้ง หรือหลุดไปเองก็ได้ถ้าเห็นว่าแผ่นพลาสติกนั้นรัดต้นเดิมแน่นเกินไป หรือไปขัดขวางการเจริญเติบโตของกิ่งใหม่ก็ให้แกะออก สำหรับกิ่งที่แตกออกมาใหม่นี้ ควรมีไม้ผูกพยุงกิ่งไว้เสมอ เพราะอาจจะเกิดการฉีกขาดตรงรอยต่อได้ง่าย เนื่องจากรอยประสานยังไม่แข็งแรงนัก

ในกรณีที่การติดตานั้นไม่ได้ผล คือ แผ่นตาที่นำไปติดตานั้นเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล หรือสีดำให้รีบแกะแผ่นพลาสติกและแผ่นตานั้นออกแล้วติดตาใหม่ในด้าน ตรงข้ามกับของเดิม หากไม่ได้ผลอีกก็ต้องเลี้ยงดูต้นตอนั้นจนกว่ารอยแผลจะเชื่อมกันดีแล้วจึงนำมาติดตาใหม่ได้

สำหรับการติดตาในกุหลาบแบบทรงต้นสูง (Standard) นั้นก็ทำเช่นเดียวกัน เพียงแต่ตำแหน่งที่ติดตาอยู่ในระดับสูงกว่าเท่านั้นเอง การติดตาจะติดที่ต้นตอหรือกิ่ง ขนาดใหญ่ที่แตกออกมาก็ได้

การให้น้ำกุหลาบ

กุหลาบเป็นพืชที่ต้องการความชื้นสูง ปริมาณน้ำที่รดลงไปในดินปลูกควร ให้น้ำซึมได้ลึกประมาณ 16-18 นิ้วและอาจเว้นระยะการรดน้ำได้คือ ไม่จำเป็น ต้องรดน้ำทุกวัน (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพดินปลูก) มีข้อควรจำอย่างยิ่งในการรดน้ำ กุหลาบคือ อย่ายรดน้ำให้โดนใบเนื่องจากโรคบางโรคที่อยู่ตามใบหรือกิ่งจะแพร่ระบาด กระจายไปได้โดยง่าย การให้น้ำก็ไม่ควรให้น้ำกระแทกดินปลูกแรงๆ เพราะเมื่อดิน จะกระเด็นขึ้นไปจับใบกุหลาบ ทำให้เชื้อโรคบางชนิดที่อาศัยอยู่ในดินระบาดกลับ ขึ้นไปที่ต้นโดยง่ายและถ้าจำเป็นจะต้องรดน้ำให้เปียกใบควรจะรดน้ำในตอนเช้า

การใส่ปุ๋ย

ในระยะแรกของการปลูกจะเป็นระยะที่ต้นกุหลาบเจริญเติบโตสร้างใบ และกิ่ง ควรใส่ปุ๋ยเคมีที่มีสูตรตัวแรกคือไนโตรเจนสูง โดยใส่ทุก 15 หรือ 30 วัน อัตราการใส่ 1 กำมือต่อต้น ก่อนใส่ปุ๋ยควรมีการพรวนดินตื้นๆ อย่าให้กระทบรากมากนัก แล้วโรยปุ๋ยให้รอบๆ ต้นห่างจากโคนต้น 4-6 นิ้ว แล้วแต่ขนาดของทรงพุ่ม จากนั้นก็รดน้ำตามให้ชุ่ม (แต่อย่ารดน้ำจนโชก) เมื่อกุหลาบเริ่มให้ดอก ควรใช้ปุ๋ยเคมีที่มีฟอสฟอรัสและโปแตสเซียมสูงควบคู่กันไป เพื่อเร่งการออกดอกและทำให้ก้านดอกแข็งแรง นอกจากนี้อาจจะให้ปุ๋ยทางใบเพิ่มเติมก็จะเป็นการดี ข้อควรระวังในการใส่ปุ๋ย หลังจากปลูกแล้ว คือ ควรโรยปุ๋ยให้กระจายรอบๆ ต้น อย่างสม่ำเสมออย่าใส่เป็นกระจุกๆ ที่จุดใดจุดหนึ่ง เพราะอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อต้นกุหลาบได้ เนื่องจากมีความเข้มข้นของปุ๋ยตรงจุดที่ใส่มากเกินไป

การป้องกันกำจัดวัชพืชในแปลงปลูก

อาจจะใช้แรงงานคนเก็บถอนหรือใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชซึ่งมีทั้งชนิดคลุม กำเนิดและชนิดที่ถูกทำลายต้นตาย (อัตราการใช้จะระบุอยู่ที่ฉลากของขวด) ข้อควรระวังในการใช้สารเคมีเพื่อกำจัดวัชพืชนี้ คือ พยายามหลีกเลี่ยงที่จะฉีดพ่นสาร ให้ถูกต้นหรือใบกุหลาบและไม่ใช่ถึงฉีดพ่นปะปนกับถึงที่ใช้พ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง

การคลุมดินแปลงปลูก

เนื่องจากกุหลาบเป็นพืชที่ต้องการแสงแดดจัดอย่างน้อยวันละ 6 ชั่วโมง ดังนั้น สถานที่ปลูกกุหลาบจึงต้องเป็นที่โล่งแจ้งและจะต้องมีความชื้นสูงด้วย การคลุมแปลงปลูกจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปลูกกุหลาบ โดยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น หญ้าแห้ง ฟาง เปลือกถั่วลิสง ช้างข้าวโพด ชานอ้อย ขุยมะพร้าว แกลบ และขี้เลื่อย เป็นต้น ควรจำไว้ว่าวัสดุที่จะนำมาคลุมแปลงปลูกนี้ ควรเป็นวัสดุที่เก่า คือ เริ่มสลายตัวแล้วมิฉะนั้นจะทำให้เกิดการขาดไนโตรเจนกับต้นกุหลาบ ดังนั้น ถ้าใช้วัสดุที่คลุมแปลงค่อนข้างใหม่ควรเติมปุ๋ยไนโตรเจนลงไปด้วย การคลุมแปลงนั้นนอกจากจะช่วยรักษาความชื้นและอุณหภูมิ รวมทั้งเพิ่มความโปร่งของดิน และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดินในแปลงปลูกแล้วยังช่วยป้องกันวัชพืชให้ขึ้นช้าอีกด้วย

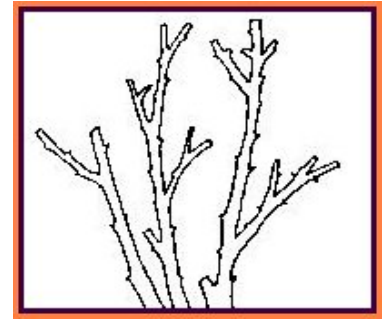
การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งกิ่ง เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปลูกกุหลาบ ถ้าผู้ปลูกกุหลาบไม่มีการตัดแต่งกิ่งเลยก็จะทำให้ต้นกุหลาบเจริญเติบโตอย่างอิสระ แตกกิ่งก้านมาก เกินไป ทำให้ดอกมีขนาดเล็ก ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ดังนั้น เกษตรกรจึงควรมีการตัดแต่งกิ่งเพื่อให้ต้นได้รูปทรง พุ่มต้นและโคนต้นโปร่งได้รับแสงแดดมากขึ้น ดอกที่ได้จะมีขนาดใหญ่และมีคุณภาพดี นอกจากนี้การตัดแต่งกิ่งยังช่วยกำจัดโรคและแมลงที่แอบแฝงอยู่ในพุ่มต้นได้ดีอีกด้วย รวมทั้งสามารถแต่งดินในแปลงปลูกได้สะดวก ทำให้กุหลาบที่ได้มีการตัดแต่งกิ่งแล้วเจริญเติบโตดีขึ้น

การตัดแต่งกิ่งกุหลาบสามารถทำได้ 2 แบบ คือ

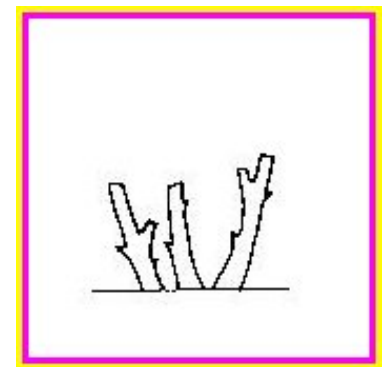
1. การตัดแต่งกิ่งแบบให้เหลือกิ่งไว้กับต้นยาว คือ ตัดแต่งกิ่งออกเพียงเล็กน้อย โดยให้เหลือกิ่งที่มีใบสมบูรณ์ไว้มาก เพื่อให้มีอาหารเลี้ยงต้นมาก การตัดแต่งกิ่งมีหลักในการพิจารณาเลือกกิ่งที่จะต้องตัดออกคือ กิ่งที่แห้งตาย กิ่งที่เป็นโรค หรือถูกแมลงทำลายกิ่งไขว้ที่เจริญเข้าหาทรงพุ่มกิ่งที่ล้มเอนไม่เป็นระเบียบ ควรจะต้องให้ตาที่อยู่บนสุดของกิ่งหัน

ออกนอกพุ่มต้น เพื่อให้กิ่งที่แตกใหม่หันออกนอกทรงพุ่มด้วยและตัดกิ่งให้เฉียง 45 องศา สำหรับการตัดแต่งกิ่งแบบให้เหลือกิ่งไว้กับต้นยาวนี้ ใช้ได้กับกุหลาบที่ปลูกลงจากกิ่งตัดชำและกิ่งตอน

การตัดแต่งกิ่งแบบให้เหลือกิ่งไว้กับต้นยาว

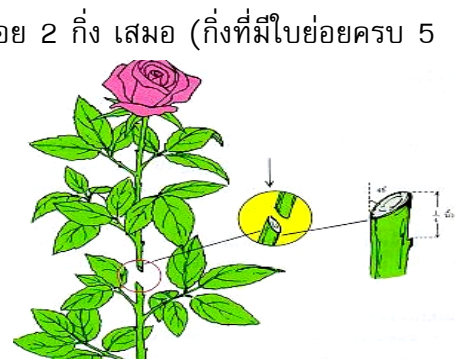
2. การตัดแต่งกิ่งแบบให้เหลือกิ่งไว้กับต้นสั้น คือ ตัดแต่งกิ่งจนเหลือกิ่งบนต้นสูงจากพื้นดินประมาณ 30-45 เซนติเมตร แล้วเหลือกิ่งไว้ 3-4 กิ่งเท่านั้นการตัดแต่งกิ่งแบบนี้จะตัดแต่งได้เฉพาะต้นกุหลาบที่ปลูกลงจากต้นติด ตาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ถ้าต้นติดตานั้นมีอายุน้อยกว่า 2 ปี ให้ตัดแต่งกิ่งแบบแรกแต่ต้องตัดเพิ่มเติมอีก คือ กิ่งแก่ที่ไม่ต้องการและกิ่งซิกเกอร์ (กิ่งของต้นตอซึ่งเป็นกุหลาบพันธุ์ป่า) สำหรับระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการตัดแต่งกิ่ง คือ ต้นฤดูฝน เมื่อตัดแต่งกิ่งให้สั้นลงตามความต้องการแล้วควรใช้ปูนแดงผสมกับยากันรา หรือใช้สีน้ำมันทาบนรอยแผลที่ตัดเพื่อป้องกันการเน่าลุกลามของเชื้อราจากรอบแผลที่ตัด นอกจากนี้ ควรเก็บกิ่งและใบที่ตัดออก ทำความสะอาดแปลงให้เรียบร้อยด้วยแล้วจึงแต่งดินในแปลงปลูก คือ ไถพรวนหน้าดิน ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมี รวมทั้งใช้วัสดุคลุมแปลงปลูกพร้อมทั้งรดน้ำให้ชุ่มด้วย จะทำให้กุหลาบแตกตาได้เร็วและได้ต้นที่สมบูรณ์

การตัดแต่งแบบให้เหลือกิ่งไว้กับต้นสั้น

การตัดดอกกุหลาบ

การตัดดอกกุหลาบเพื่อจำหน่ายนั้น ควรให้มีกิ่งเหลืออยู่อย่างน้อย 2 กิ่ง เสมอ (กิ่งที่มีใบย่อยครบ 5 ใบ) ไม่ควรตัดชิดโคนกิ่ง และเมื่อตัดดอกออกจาก ต้นแล้วให้รีบแช่ก้านดอกในน้ำทันทีเพื่อป้องกันการสูญเสียน้ำจากกิ่ง โดยทั่วไป เกษตรกรนิยมตัดดอกในตอนบ่ายและเย็น หรืออาจตัดในตอนเช้ามืดก็ได้ (เพื่อจะได้ส่งตลาดทันเวลา) แต่เนื่องจากดอกกุหลาบมีอายุการใช้งานสั้นและกลีบดอกก็ช้ำได้ง่าย ฉะนั้น การตัดดอกกุหลาบในช่วงที่ยังไม่เหมาะสมจะทำให้เกิดปัญหาได้ เช่น ถ้าตัดดอกตูมเกินไป ดอกก็จะไม่บานและคอดอกจะโค้งงอ แต่ถ้าวัดดอกที่บานเกินไป ดอกกุหลาบจะบานเร็ว และมีอายุการปักแจกันสั้น

มุมโคนกิ่งที่ตัดชำในฮอริโมนเร่งราก

โรคและแมลงศัตรูกุหลาบ

1. โรคใบจุด เกิดจากเชื้อรา มีลักษณะอาการเป็นจุดด่างกลมบนใบ ส่วนใหญ่จะเป็นกับใบแก่จะทำให้ใบเหลืองและร่วงในเวลาต่อมา บางครั้งถ้าเป็นมากอาจ ลูกกลามมาที่กิ่งด้วย ระบาดมากในฤดูฝน ควรป้องกันโดยฉีดพ่นด้วยสารเคมี เช่น ดูปราวิท ไโดเทนเอ็ม-45 แคปแทน เบนเสทและเบนโนมิล

2. โรคราแป้ง เกิดจากเชื้อรา โรคนี้จะเป็นกับยอดอ่อนและ ดอกอ่อน มีลักษณะเป็นปุยขาวคล้ายแป้งทำให้ส่วนของพืชที่เป็นโรคนี้เกิดอาการหงิกงอไม่เจริญเติบโตต่อไป ระบาดมากในฤดูหนาว ควรป้องกันโดยฉีดพ่นด้วยสารเคมี เช่น เบนเสท ดาโคนิล และคาราแทน

3. โรคหนามดำ เกิดจากเชื้อราโดยเชื้อรานี้จะเข้าทำลายแผล ที่เกิดจากรอยตัดหรือเด็ดหนามของกิ่งอ่อนแล้วลูกกลามไปเรื่อยๆ ตามกิ่งก้าน ทำให้กิ่งก้านเหี่ยวแห้งตายไปในที่สุด ควรป้องกันโดยทาแผลจากรอยตัดด้วยปูนแดง

4. โรคใบจุดสีน้ำตาลหรือโรคตากบ เกิดจากเชื้อรา มีลักษณะอาการเป็นจุดกลมสีน้ำตาลขนาด 1/4 นิ้ว แล้วจะเปลี่ยนเป็นวงกลมสีเทาที่มีขอบสีม่วง-แดง ระบาดมากในฤดูฝน ควรป้องกันโดยใช้สารเคมีเบนเสทไโดเทนหรือแบนแซดดี

5. โรคไวรัส เกิดจากเชื้อไวรัส ลักษณะอาการจะปรากฏให้เห็นที่ใบ โดยใบจะต่างเหลือ เมื่อพบว่าต้นกุหลาบเป็นโรคนี้ให้ถอนและเผาทำลายเสีย

หนอนและแมลงชนิดต่าง ๆ

1. หนอนเจาะดอก เป็นหนอนผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็กซึ่งจะวางไข่อยู่ที่กลีบดอกด้านนอก เมื่อไข่ฟักออกเป็นตัวจะกัดกินดอกและอาศัยอยู่ในดอก ระบาดมากช่วงที่กุหลาบให้ดอกดก หรือในช่วงฤดูหนาว ควรป้องกันโดยใช้สารเคมี ประเภทดูดซึม เช่น ดิลตริน ฟอสตริน

2. หนอนกินใบ เป็นหนอนของผีเสื้อกลางคืน มักวางไข่อยู่ใต้ใบ เมื่อไข่ฟักเป็นตัวหนอนก็จะทำลายใบที่อาศัย บางชนิดทำลายเฉพาะผิวเนื้อใต้ใบทำให้ใบมีลักษณะโปร่งใสมองเห็นได้ชัดเจน สารเคมีที่ใช้ได้ผลดี เช่น เอนดริน

3. หนอนเจาะต้น เป็นหนอนของผีเสื้อบางชนิดและหนอนของแมลงวันบางชนิด อาจจะเป็นหนอนของพวกต่อแตนด้วย หนอนชนิดนี้จะเจาะกินไส้กลาง และบริเวณท่อน้ำของกิ่งหรือต้น ทำให้กิ่งและต้นแห้งตาย ควรป้องกันกำจัด โดยการตรวจดูบริเวณรอยต่อระหว่างกิ่งแห้งและกิ่งดี หากพบตัวหนอนก็ทำลายเสีย หรือป้องกันโดยการตัดแต่งกิ่งตามกำหนด

4. แมลงปีกแข็ง บางที่เรียกดวงปีกแข็ง มีทั้งชนิดตัวสีดำและสีน้ำตาล ขนาดประมาณ 1.5-2 เซนติเมตร ออกหากินในเวลากลางคืนระหว่าง 1-3 ทุ่ม โดยการกัดกินใบกุหลาบ ส่วนในเวลากลางวันจะซ่อนตัวอยู่ตามกอหญ้า ป้องกัน โดยใช้สารเคมี เช่น คลอเดน หรือ เซพวิน

5. ผีเสื้อกัดใบ จะกัดกินใบกุหลาบในช่วงเวลากลางวัน สังเกตได้ที่รอยแผลมักจะเป็นรอยเหมือนถูกฉีกด้วยมีดคมๆ เป็นรูปโค้งป้องกันได้เช่นเดียวกับแมลงปีกแข็ง

6. เพลี้ยไฟ เป็นแมลงปากดูด มีสีน้ำตาลดำ ตัวอ่อนสีขาวนวลจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบและดอก ทำให้ดอกที่ถูกทำลายไม่บาน ระบาดมากในฤดูร้อน ป้องกันโดยการฉีดพ่นด้วยสารเคมี เช่น โดกุไทออน

คลอเดนหรือนิโคตินซัลเฟต

7. เพลี้ยแป้ง เป็นแมลงปากดูดมักเกาะกินตามใบอ่อนหรือง่ามใบ ทำให้ใบหงิกงอ ควรป้องกันกำจัดโดยใช้สารเคมีกำจัดแต่ต้องผสมสารเคลือบใบลงไป ด้วยเพราะบนตัวเพลี้ยแป้งจะมีขนปุยสีขาวปกคลุม ซึ่งมีลักษณะเป็นมันจับน้ำได้ยาก

8. เพลี้ยหอย เป็นแมลงปากดูด มักเกาะทำลายโดยดูดน้ำเลี้ยงจากลำต้น จะสังเกตเป็นเป็นจุดสีน้ำตาลอยู่บนกิ่งของกุหลาบ เพลี้ยหอยนี้มีลักษณะพิเศษ คือ ตัวของมันจะมีเปลือกหุ้มหนาทำให้แมลงซึมเข้าถึงตัวได้ยาก ฉะนั้นวิธีการกำจัดที่ได้ผลดีก็คือ ใช้น้ำมันทาหรือฉีดพ่นเคลือบตัวมันไว้ ทำให้เพลี้ยไม่มีทางหายใจ และตายในที่สุด แต่เมื่อเพลี้ยตายแล้วจะไม่หลุดจากลำต้นจะยังติดอยู่ที่เดิม

9. เพลี้ยอ่อน เป็นแมลงปากดูด ทำลายพืชตรงบริเวณส่วนที่เป็นยอดอ่อนและใบอ่อน ทำให้ใบเหลืองและร่วงหล่น ควรป้องกันกำจัดโดยใช้สารเคมี เช่น ฟอสตริน เอนดริน และพาราไธออน เป็นต้น

10. แมงมุมแดง เป็นแมงชนิดหนึ่งที่ไม่ใช่แมลง ตัวมีขนาดเล็กมากเห็นเพียงจุดสีแดงอยู่ตามใต้ใบ โดยจะเกาะและดูดน้ำเลี้ยงจากใบที่ถูกทำลายนั้น ปรากฏเป็นจุดสีเหลืองซึ่งมองเห็นได้บนหลังใบ สำหรับสารเคมีที่ใช้กำจัดได้ผลคือ เคลเทน

สรุป

กุหลาบเป็นไม้ตัดดอกชนิดหนึ่งที่น่าสนใจจะทำการปลูก เนื่องจากใช้ประโยชน์ ได้หลายอย่างไม่ว่าจะปลูกเพื่อตัดดอกบูชาพระหรือปักแจกันประดับโต๊ะให้สวยงาม แม้กระทั่งปลูกตัดดอกขายก็ยังมีรายได้ดีไม่แพ้พืชชนิดอื่นๆ และตลาดกุหลาบก็กว้างขวางเป็นที่นิยมของคนทั่วไป ขายได้ง่าย นอกจากนั้นแล้วผู้ปลูกกุหลาบยังสามารถหารายได้จากการขายพันธุ์กิ่งตอน กิ่งติดตา และต้นลำรากอีกด้วย จะเห็นได้ว่ากุหลาบเป็นพืชที่น่าปลูกเป็นได้อย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถทำรายได้ได้หลายทางหรือจะกล่าวว่เกือบทุกส่วนของกุหลาบเป็นเงินเป็นทองทั้งสิ้นและสิ่งสำคัญที่สุด อันเป็นคุณลักษณะเด่นของกุหลาบคือเป็นพืชที่มีตลาดกว้างขวางและถ้าผู้ปลูกได้มีการปรับปรุงคุณภาพให้ดีมีดอกใหญ่ก้านยาวก็จะเป็นที่ต้องการของตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศเป็นแน่แท้

เอกสารอ้างอิง

1. กรมส่งเสริมการเกษตร. 2533. **ข้อมูลการผลิตไม้ตัดดอกที่สำคัญ**. งานไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มพืชสวน กองส่งเสริมพืชพันธุ์.
2. กรมส่งเสริมการเกษตร. 2533. **คู่มือการผลิตไม้ตัดดอก**. งานไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มพืชสวน กองส่งเสริมพืชพันธุ์.
3. กรมส่งเสริมการเกษตร. 2530. **คู่มือการผลิตไม้ตัดดอกเพื่อการส่งออก**. งานไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มพืชสวน กองส่งเสริมพืชพันธุ์.
4. กรมส่งเสริมการเกษตร. 2531. **รายงานการสัมมนา เรื่อง การผลิตกุหลาบเพื่อการส่งออก**. งานไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มพืชสวน กองส่งเสริมพืชพันธุ์.
5. คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ปลูกกุหลาบเชียงใหม่. 2534. **คู่มือสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกกุหลาบเชียงใหม่**.
6. ณัฐยา สามพระยา. ม.ม.ป. **คุยกันเรื่องกุหลาบ**. สาขาไม้ดอกไม้ประดับ กองพืชสวน กรมวิชาการ เกษตร.
7. สมเพียร เกษมทรัพย์. 2528. **การปลูกไม้ตัดดอก**. ฟันนี้พับบลิสซิง กรุงเทพฯ.
8. สมเพียร เกษมทรัพย์. 2532. **เทคโนโลยีการผลิตและธุรกิจไม้ตัดดอก**. กรุงเทพฯ.
9. สายชล เกตุอุษา. 2531. **เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวของดอกไม้**. ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.